

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 98 | 2-8 Mayıs 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 20 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

5 Mayıs: Felçli eski öğretmen Şerife Sulukan, Gülen hareketiyle irtibatlı olma suçlamasıyla kendisine verilen hapis cezasının onanmasının ardından cezaevine gönderildi.

7 Mayıs: Dokuz aylık hamile olan Ceyda Nur Eroğlu, hamile ve lohusa kadınların hapis cezalarının ertelenmesi gerektiği yönündeki mevzuata aykırı olarak tutuklandı ve cezaevine gönderildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Mayıs: Hakkari Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

5 Mayıs: Ankara'da polis, HDP tarafından organize edilen bir etkinliğe müdahale ederek altı parti üyesi ile diğer iki katılımcıyı gözaltına aldı. Müdahale sırasında parti üyelerine fiziksel şiddet uygulandı. Ayrıca bir polis memuru HDP milletvekili Ayşe Acar-Başaran'a sözlü tehditte bulundu.

5 Mayıs: İstanbul'da polis, bir adliye binası önünde gösteri düzenleyen iki kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

6 Mayıs: Anayasa Mahkemesi, cumhurbaşkanının evinin yakınında gösteri düzenlediği için tutuklanan bir kadının haklarının ihlal edildiğine hükmetti.

7 Mayıs: Muş'ta polis, HDP tarafından düzenlenen bir protestoya müdahale ederek parti yöneticisi üç kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

9 Mayıs: İstanbul Valiliği, Nesin Vakfı'na ait banka hesaplarını, izinsiz bağış kampanyası gerekçesiyle bloke etti.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Mayıs: Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) tarafından yayımlanan 2022 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye 180 ülke arasında 149. sırada yer aldı.

3 Mayıs: Gazetecilikteki Kadınlar için Koalisyon (CFWIJ) tarafından yayımlanan bir raporda, Ocak ve Mayıs ayları arasında Türkiye kadın gazetecilere yönelik ihlaller bakımından dünyada birinci sırada yer aldı. Grubun raporuna göre, anılan dönemde Türkiye'de kadın

gazeteciler toplam 63 yasal taciz, fiziksel saldırı veya gözaltı vakası yaşadı.

4 Mayıs: Gazeteci Hande Karacasu, hükümetin göçmen politikasına yönelik eleştiriler içeren bir kısa film yayınlamasının ardından geçici olarak gözaltına alındı.

4 Mayıs: Ünlü bir anonim Twitter hesabının yöneticisi olduğu belirtilen bir kişinin, ülkedeki göçmenlere ilişkin tweetler nedeniyle gözaltına alındığı duyuruldu.

5 Mayıs: İstanbul'da bir cezaevi yönetimi, siyasi mahkum Sultan Gökçek tarafından bir muhalif TV kanalına gönderilen ve cezaevindeki hak ihlallerinden bahsedilen bir mektubu kısmi olarak sansürledi.

7 Mayıs: İstanbul'da polis, aşırı sağcı siyasetçi Adem Şeker'i, bir yol tabelasına göç karşıtı sloganlar yazdığı için gözaltına aldı.

7 Mayıs: Aydın'da polis, Fas uyruklu bir turisti cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla gözaltına aldı.

8 Mayıs: Şırnak'ta polis, Kürt sorunuyla ilgili yayın yapan Yeni Yaşam gazetesinin dağıtıcılarından Mahsun Birlik'i gözaltına aldı.

KÜRT AZINLIK

5 Mayıs: Ankara'da polis, HDP tarafından organize edilen bir etkinliğe müdahale ederek altı parti üyesi ile diğer iki katılımcıyı gözaltına aldı. Müdahale sırasında parti üyelerine fiziksel şiddet uygulandı. Ayrıca bir polis memuru HDP milletvekili Ayşe Acar-Başaran'a sözlü tehditte bulundu.

7 Mayıs: Muş'ta polis, HDP tarafından düzenlenen bir protestoya müdahale ederek parti yöneticisi üç kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

8 Mayıs: Şırnak'ta polis, Kürt sorunuyla ilgili yayın yapan Yeni Yaşam gazetesinin dağıtıcılarından Mahsun Birlik'i gözaltına aldı.

DİĞER AZINLIKLAR

2 Mayıs: İstanbul'da polis, trans kadınların ikamet ettiği bir apartman dairesine gürültü şikayeti gerekçesiyle yaptığı baskında daire sakinlerine fiziksel şiddet uyguladı ve biber gazı kullandı. Polis şiddeti neticesinde beş kişi yaralandı.

3 Mayıs: İstanbul'da İpek Ağmaz adında bir trans kadın kimliği bilinmeyen biri tarafından katledildi.

CEZAEVİ KOŞULLARI

3 Mayıs: İzmir'de bir cezaevi yönetimi, telefonda ailesine cezaevinde yaşadığı bir işkence hadisesini anlatmak isteyen Halil Kasal adlı bir mahkumun görüşmesini yarıda kesti.

5 Mayıs: İstanbul'da bir cezaevi yönetimi, siyasi mahkum Sultan Gökçek tarafından bir muhalif TV kanalına gönderilen ve cezaevindeki hak ihlallerinden bahsedilen bir mektubu kısmi olarak sansürledi.

6 Mayıs: Anayasa Mahkemesi, bir başvuruya istinaden verdiği kararda, mahkumların aileleriyle yaptığı görüşmelerin kaydedilmesinin özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğine hükmetti.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

5 Mayıs: Eurostat tarafından yayımlanan verilere göre 2021 yılında AB ülkelerinde iltica başvurusu yapan Türk vatandaşlarının sayısı bir önceki yıl göre yüzde 45 artış gösterdi.

5 Mayıs: İstanbul'da nefret suçu olduğu düşünülen bir hadisede üç Ürdünlü genç fiziksel saldırıya uğradı. Olay ülkede göçmen karşıtı nefret söylemlerinin artışta olduğu bir dönemde yaşandı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

2 Mayıs: İstanbul'da polis, trans kadınların ikamet ettiği bir apartman dairesine gürültü şikayeti gerekçesiyle yaptığı baskında daire sakinlerine fiziksel şiddet uyguladı ve biber gazı kullandı. Polis şiddeti neticesinde beş kişi yaralandı.

3 Mayıs: Bir Bitlis cezaevinde gardiyanlar, Naif İşçi adında bir mahkumu ölümle tehdit etti.

3 Mayıs: İzmir'de bir cezaevi yönetimi, telefonda ailesine cezaevinde yaşadığı bir işkence hadisesini anlatmak isteyen Halil Kasal adlı bir mahkumun görüşmesini yarıda kesti.

4 Mayıs: Şırnak'ta polis, bir kimlik kontrolü sırasında Ebubekir Çıkmaz adında bir kişiye fiziksel saldırıda bulundu.

5 Mayıs: Ankara Barosu, Şubat ve Mart aylarında tutuklu ve mahkumların şikayetine konu olan dokuz işkence vakasına ilişkin olarak Ankara Emniyeti hakkında suç duyurusunda bulundu.

5 Mayıs: Ankara'da polis, bir HDP etkinliğine müdahale sırasında milletvekillerine fiziksel saldırıda bulundu. Bir memur ayrıca milletvekili Ayşe Acar-Başaran'a sözlü tehditte bulundu.

7 Mayıs: Samsun'da gardiyanlar Emir Karakum adlı bir mahkuma fiziksel saldırıda bulundu. Olay neticesinde hastaneye kaldırılan Karakum'un burada tedavi edilmediği duyuruldu.

KADIN HAKLARI

4 Mayıs: Bianet tarafından açıklanan aylık rapora göre Nisan ayında 29 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 52 kadın cinsiyet bazlı şiddete maruz kaldı.